

Liberticide

Kritische reflecties op het
neoliberalisme

Tiers Bakker
en
Robin Brouwer
(red.)

Uitgeverij IJzer
Utrecht

www.uitgeverij-ijzer.nl

Inhoud

Inleiding - Tiers Bakker en Robin Brouwer	7
Welkom in de woestijn van de neoliberale vrijheid - BAVO	13
De Gelijke munt van het neoliberalisme - Tiers Bakker	27
Vrijheid als ideologie. Een diagnose van de neoliberale samenleving - Robin Brouwer	39
Brief aan mijn Zorgverzekeraar - Simon de Boer	61
Een gecontroleerde vrijheid. Neoliberalisme, veiligheid en verzekeringen - Marc Schuilenburg	74
De markt jaagt de bureaucratie aan - Prof. Alfred Kleinknecht, Dr. C.W.M. Naastepad, Dr. Servaas Storm	93
De media voorbij het neoliberalisme. Vaarwel objectiviteit, welkom werkelijkheid - Koen Haegens	97
'Straf is mijn hant maar lieflijk mijn gemoet': de afbraak van het humane strafrecht - Vasco Groeneveld	110
Hoe de politiek verdween uit Nederland - Merijn Oudenampsen	120
Liefde in een tijd van veinzen. Liefde.com - René den Ouden	130

© 2008 Uitgeverij IJzer, Utrecht

Copyright van de teksten berust bij de afzonderlijke auteurs.

Omslagontwerp en typografie: Paul Bogaers.

Omslagfoto: Paul Bogaers.

Bindredactie: Ingrid ten Bos.

De boeken van IJzer worden uitgegeven onder redactie van
Willem Desmense.

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvouddigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van

Uitgeverij IJzer.

Uitgeverij IJzer probeert haar boeken zo goed mogelijk te verspreiden.

Kunt u een uitgave van IJzer niet vinden in de boekhandel, rechtstreeks bestellen bij de uitgeverij – zonder extra kosten – kan ook.

Stuur een kaartje naar: IJzer, Postbus 628, 3500 AP Utrecht

of bel: 030 2521798

of e-mail: uitgeverij.ijzer@hetnet.nl

ISBN 978 90 8684 016 8

Het neoliberalisme: De distopische werkelijkheid van een utopie - Benda Hofmeyr 138

De onvrijheid van de keuzevrijheid - Robbert Veen 160

Lustige vrijheid. Een lusteconomische kijk op moderne vrijheid - Marc De Kesel 167

Het communisme heeft het laatste woord – Boris Groys' *Kommunistische Postskriptum* - Philip Westbroek 184

Pasolini, Badiou, Žižek en de erfenis van de christelijke naastenliefde - Lorenzo Chiesa 205

Korte biografieën van de auteurs 225

Inleiding

(...) Neue Ohren für neue Musik. Neue Augen für das Fernste. Ein neues Gewissen für bisher stumm gebliebene Wahrheiten. (...)¹

Sommige dingen bezitten een intrinsieke noodzaak en komen met een keizersnede ter wereld. Het samenstellen van een bundel over het neoliberalisme is dan ook niet bepaald een *pursuit of happiness*, eerder een poging om tegen de stroom op te roeien. Om het algemeen geaccepteerde achter zich te kunnen laten en anders te denken, is veel energie nodig. Voor dit avontuur hebben we in 2005 een werkgroep samengesteld. Immers, wie zo'n ontdekkingsreis wil ondernemen doet er beter aan versterking mee te brengen. We vroegen deskundigen afkomstig uit verschillende wetenschappelijke disciplines. We zochten kritische denkers die onze constatering over de huidige samenleving onderschrijven. Aanleiding voor dit project was onze verbijstering over de teloorgang die onze maatschappij de afgelopen vijftien jaar in economisch, cultureel en sociaal opzicht doormaakt, terwijl de burger wordt voorgehouden dat we het nog nooit zo goed hebben gehad, nog nooit zo vrij zijn geweest. Zo gebeurde het dat we elke vrijdag in het redactielokaal van *HTV de IJsborg* in de Amsterdamse Pijp aan het discussiëren waren met felle voor- en tegenstanders van het neoliberalisme.

We hebben afgelopen twee jaar onderzoek verricht, verschillende disciplines met elkaar verbonden, kennis en ervaringen uitgewisseld. Deze bundel vormt het eerste resultaat van dit proces...

De samenleving van vandaag lijkt zich te hebben losgeweekt

¹ Nietzsche, F. *Der Antichrist*, 1930.

